

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 26 Sierpnia r. s. 1829 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Wilno. —

Dzień 22 t. m., jako rocznica wielkiego święta dla ludów, Państwo Rosyjskie składających, obchodzony był w mieście naszym z uroczystością największą. Przez czas ranny świątynie wszystkich wyznań napełnione były mnogim zbiorom ludności, składającej Najwyższemu Panu, dziękczynne modły, za udarowanie tak troskliwym Oycem, Opiekunem i Sprawcą ich szczęśliwości, w Poświęconey Osobie Najjaśniejszego Cesarza Nikołaja, którego dni panowania, w upływie nieskończonych wieków, stały się już pamiątkami wzrastającej coraz świetności, potęgi, tryumfów i sławy Rosyi. Dzień ten radości i chwwały, zakończyła okazała iluminacja gmachów rządowych i wszystkich domów prywatnych.

Sankt-Petersburg dnia 17 sierpnia.

(z Gazety Senackiej).

Najwyższy Manifest.

z Bożej Łaski

MY NIKOŁAJ PIERWSZY,

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSYI,

i t. d. i t. d. i t. d.

Wojna przeciwko Porcie Otomańskiej, przedsigwzięta ku ochronieniu niejednokrotnie naruszonych praw Imperyum Naszego, za błogosławieństwem Najwyższego, prowadzona jest po wszystkich miejscach z najsławniejszymi postępami; ale dla nieskonńczoności nieprzyjaciela do przyjęcia przełożeń pokoju, na samym początku działań wojennych oświadczonych i w następnym czasie niejednokrotnie ponowionych, My dotąd nie przewidujemy jeszcze jej ukończenia.

Znajdując zatem rzeczą konieczną zastąpić ubytek w działających wojskach Naszych i dopełnić zwyczajny, w innych wojennych siłach Naszych zasoby, uznaliśmy za potrzebną Rozkazować:

1.) Wybrać wcalem Państwie, prócz Gruzyi i Bessarabii, z pięciuset po trzech rekrutów.

2.) Wybor niedobrych podług 92go naboru połowy rekrutów z Gubernii: Chersońskiej, Ekaterynosławskiej, Poltawskiej, Słobodzko-Ukraińskiej, Kijowskiej i Podolskiej, dla wyłożonych w Manifestie Naszym 21 sierpnia zeszłego 1828 roku przyczyn i ze względu nowego w tym roku wystawienia pogońszczyków dla Armii działającej, odłożyć na przyszłość do następnych naborów.

3.) Nabór uskutecznić na podstawie będących ustaw i osobnego rozrządającego Ukazu, razem z tém Rządzącemu Senatowi danego. W Ukazie Rozkazaliśmy między innemi, dla największej, jak tylko można, ulgi Naszych wiernych poddanych, w oznaczaniu miary wzrostu, przestawać na samej konieczności, a pobieranie pieniędzy na umundurowanie uskutecznić podług cen poprzedzającego naboru, bez żadnego ich podwyższenia. Dan na Jełagińskim Ostrowiu dnia 10go sierpnia, roku od Narodzenia Chrystusa 1829go, a Panowania Naszego czwartego.

Na autentyku podpisano Własną Jego Cesarskiej Mości ręką tak:

N I K O Ł A J.

W najwyższym Ukazie Jego Cesarskiej Mo-

ści pod dniem 10 sierpnia, na Jełagińskim-Ostrowiu, J. Rządzącemu Senatowi wydanym, wyrażono: Rozrządzone Manifestem, w dniu dzisiejszym nastąpił nabór rekrutów, Rozkazujemy uskutecznić na podstawie następującej:

1) Nabór zacząć od 1go listopada tego roku, a skończyć nieodmiennie w przeciągu dwóch miesięcy.

2) Rządzącemu Senatowi uczynić rozporządzenia, ażeby w oznaczonym terminie dostawieni byli wszyscy niedobry rekruci podług dawniejszych naborów.

3) Rekrutów przyjmować nie młodszych od 18tu i nie starszych od 35ciu lat, a miarą nie niższych od 2ch arszynów 3ch wierszkow. Względnie niedostatków ciała postępować podług prawideł, które przestrzegane były w ostatnim naborze.

4) Przyjmować w miastach gubernialnych i powiatowych za spólną zgodą Gubernatorów Cywilnych z Marszałkami Gubernialnymi Szlachty.

5) Dozwolnić przyjmowania kwietacy do zaliczenia.

6) Na umundurowanie rekrutów przyjmować od zdających pieniądze podług tych cen, po których z największym, jak można,niżeniem, rzeczy przychodzą Kommissaryatowi, a mianowicie po 43 ruble na każdego rekruta.

7) Zamiast należącego na rekrutów prowiantu w naturze, pobierać od zdających pieniądze podług cen sprawkowych, jakie w każdej Gubernii w czasie naboru exystować będą.

8) Nabór rekrutów z Żydów, Ukazem 26go augusta 1827 roku ustanowiony, uskutecznić na prawidła, objętych w osobney ustawie, i instrukcyach, przy tymże ukazie wydanych.

9) Rozporządzenie co do woyskowej części zostawiliśmy Zarządzającemu Głównym Sztabem Naszym; a spieszne odbywanie i ukończenie tego naboru w naznaczonym terminie, wkładamy na pieczętliwość Rządzącego Senatu."

Najwyższy Ukaz, wydany d. 10 sierpnia na imie Zarządzającego Głównym Sztabem Jego Cesarskiej Mości P. Jenerał-Adjutanta Hrabiego Czernyszewa.

Manifestem, dnia dzisiejszego wydanym, naznaczywszy w teraźniejszym roku nabór z pięciuset dusz po trzech rekrutów, Rozkazujemy Wam uczynić w tym przedmiocie następujące rozporządzenia po woyskowej części.

1) Z rekrutów, z tego naboru zebrać się powinny, zostawić do rozporządzenia Ministerium Morskiego na dokompletowanie flot taką liczbę, jaką do tego od Nas przeznaczono.

2) Zatem wszystkich dalszych rekrutów rozdzielić na woyska, stosownie do utwierdzonego przez Nas wzorowego rozpisania i danych Wam rozkazów.

3) W rzeczy umundurowania rekrutów postąpić na wzór poprzedzającego roku.

Przez najwyższe dyplomata: jenerał-major, dowódca 1szej brygady 2giej dywizyi grenadyerów, Czodajew, udarowany znakami orderu św. Anny 1szej klasy, Cesarską Koroną ozdobionem; rzeczywisty radca stanu Borozdin i jenerał-major, Hurko 2gi, naczelnik sztabu osiedlonego korpusu grenadyerów, mianowani kawalerami orderu św. Anny 1szej klasy.

— Przez najwyższy ukaz J. C. M. do Rządzą-

cego Senatu pod dniem 19 lipca, generał-major *Chowen*, dla chorowitego stanu swego i stosownie do przedstawienia Głównego zarządzającego w Gruzji, Generał-Adjutanta Hrabi *Paskiewicz*-*Erywańskiego*, najmiłościwiej uwolniony od sprawowania obowiązku Gubernatora Cywilnego Gruzji, z nadgodną długiej i gorliwej służby, wypłacania mu pensyi dożywotniej po 5.000 rubli na rok.

— W najwyższym ukazie J. C. M. do Rządzącego Senatu, d. 26 lipca wydanego, wyrażono: Uznawszy za dobrą rozszerzyć, obrót ustanowionej Ukazem Naszym z dnia 24 kwietnia 1828 roku, trzy-rublowej monety platynowej, Rozkazujemy: monetę platynową oddać na przyszłość przyjmować w ustanowionej jej wartości w miejscach skarbowych we wszystkich tych zdarzeniach, gdzie opłaty naznaczone lub dozwolone złotą lub srebrną monetą. Rządzący Senat nie omissza uczynić należytego w tém rozporządzenia.

Nowiny Dworu. D. 14 sierpnia.

(Journal de St. Petersbourg.)

Wczora we wtorek, J. W. Xie *Chosrew-Mirza*, miał honor otrzymać audyencyą szczególną u Najjaśniejszej Cesarzowej Jęmości, w pałacu *Jełagińskim*, a potem prezentować Ję Cesarzowskiej Mości przedniesz Osoby swego orszaku.

— Dnia 16 sierpnia —

Wczora we czwartek, Generał *Dörnberg*, Poseł nadzwyczajny i Minister pełnomocny N. K. J. Angielskiego, jako Króla Hannoverkiego, za powrotem na swe miejsce, otrzymał zaszczyt bydz przedstawionym Najjaśniejszej Cesarzowej Jęmości, w pałacu na *Jełagińskim-Ostrowiu*. Potym przedstawieni byli Najjaśniejszy PANI: Pani *Macdonald*, małżonka Ministra angielskiego w Persyi; Hr. *Pinieux*, kawaler pokojowy Króla Francuzkiego; P. *Chambaud*, podpółkownik inżynierów, i P. *Chabaud-Latour*, kapitan inżynierów, obadwa służby francuskiej; Lord *Harry-Fane*, P. *Wilmet*, PP. *Mundy* i *Cramptour*, należący do ambasady angielskiej; PP. *Dowe* i *Ray*, podróżni amerykańscy; baron *Rehausen*, sekretarz legacyi szwedzkiej i norwęgskiej; P. *Peréz*, sekretarz legacyi hiszpańskiej, Książę *San Giacomo Dentice*, podróżny neapolitański.

Wiadomość od Korpusu Oddzielnego Kaukaskiego, do dnia 18 lipca.

(z Ruskiego Inwalida).

Głównodowodzący Oddzielnym Korpusem Kankazkim, donosi Najjaśniejszemu Cesarzowi Jęmości, że woyska nieprzyjacielskie na żadne się nie odważają przedsięwzięcia. Słabe ich szczątki, rozproszone po wielu miejscach, małemi garstkami i bez związku między sobą, nie myślą o napastowaniu woysk naszych; owszem nawet pilnie kryją się od śledzeń, ku ich odkryciu czynionych, łapiąc tymczasem i pustosząc domy, i wioski spokojnych mieszkańców, bez różnicy wyznania.

Niebezpieczeństwo, na jakie tym sposobem są wystawione okolice Arzerumu Sandżaki, od własnychże woysk, a więcay jeszcze przykłady ścisłej sprawiedliwości i łagodnego obchodzenia się z mieszkańcami w podległych nam miastach i prowincyach Turcyi azystyckiej, sprowadzają bez ustanku starszyn i rzadców tych Sandżaków, z oświadczeniami uległości naszemu Rządowi i z prośbami o przyjęcie ich pod opiekę. Do d. 17 czerwca, wszystkie Sandżaki Paszaliu Arzerumskiego, wyjąwszy dwa najodleglejsze, dobrowolnie się nam poddały, i już były w mocy naszey; zajęci przez Turków mieszkańcy Chreścijańscy, równie jak i Mahometanie, którzy się byli oddaliłi za zjawieniem się woysk naszych, gromadami zewsząd powracają na miejsca dawniejszego swego pobytu: a woyska nasze znajdują u nich przyjaźne przyjęcie i obfitą żywność, i używają korzyści handlu, jakoteż przemysłu prywatnego, wszędy wznowionych.

Wespół z temi doniesieniami, Generał Hrabi *Paskiewicz-Erywański* przedstawił Cesarzowi Jęmo-

ści szczegółowe doniesienie o zamachu Basy Wąńskiego na twierdzę *Bajazet*, odpartym przez waloczne woyska nasze, pod dowództwem Generał-Majora *Popowa*. Zawiera się ono w następnym jego najpoddańszym raporcie:

W początkach czerwca wiadomo już było, z doniesień naszych podjazdów, że Basza Wąński uchręja się, i stanowczy na zamiar uderzyć na *Bajazet*; uprzedziwszy o tém Generał-Major *Popowa*, dałem mu wszelkie potrzebne instrukcyje ku odparciu nieprzyjaciela.

D. 17 czerwca, Basza Wąński, tuż przed naszymi rogatkami przodowemi, zbliżył się do wsi *Kaziget*, o wiorst 20 od *Bajazetu* leżącej, i rozłożył swój obóz. Podjazdy donosiły, że miał do 9 tysięcy piechoty, 5 tysięcy jazdy, 12 dział i 2 moździerze. D. 18, zrana, konny jego oddział, w liczbie 2 tysięcy ludzi, przeszedł górę *Ata-Dah*, i zbliżył się do miasta na wiorst 12, zapewne w celu obejrzenia; lecz wyrzawszy półk nasz kozacki, wystąpił z miasta w tymże celu przeciwko nieprzyjacielowi, cofnął się do swego obozu.

D. 19, Generał-Major *Popow* wysłał partyę Kozaków ku obozowi tureckiemu, rozkazawszy im zbliżyć się do niego, ile tylko można będzie, i pewniey zadeterminować siły tureckie; lecz jazda nieprzyjacielska nie dopuściła Kozakom tego skutecznici, zszedłszy im drogę w wielkiej liczbie, i zmusiwszy do odwrotu. Wnet potem Turcy zajęli i te miejsca, na których dotąd były nasze rogatki, a d. 20 Basza Wąński rozpoczął atakowanie miasta.

O godzinie 5 zrana, przodowe nasze straże były atakowane przez Turków, których wielka moc ukazała się z różnych stron, w kierunku do miasta. Generał-Major *Popow* wysłał na spotkanie nieprzyjaciela półk kozacki *Szamszewa*, który walczył z nim utarczke, i niejednokrotnie odparł tłumy jego jezdne; nakoniec Turcy, coraz powiększając swe siły, widocznie przemagali Kozaków, a przeto, Generał-Major *Popow*, wysławszy im na odsiecz dwie rotę piechoty, kazał cofnąć się pod jej zastoną. Utarzka ta odbywała się na przeciw bateryi wschodniej. W tymże czasie, wielkie tłumy woysk nieprzyjacielskich, ukazawszy się na wzgórzach przeciwko drugiej bateryi, zwanej czerwona, i ze strony zachodniej miasta, przeciwko wsi *Zaagizor*, iz tych stron mu zagrażali; ale woyska te, jak się okazało ze skutku, wystawione były dla tego jedynie, by ukryć atak prawdziwy, który nieprzyjaciel rozpoczął o południu do bateryi wschodniej.

Dla tego Basza Wąński, postawił wszystką swą artylleryą na przeciwległych górach, zajął skały niedostępne, z tej strony do miasta przytykające, dwoma tysiącami piechoty, i stąd wykie rował ogień z dział swoich w tył woysk naszych i po skrzydle; pod zastoną tego ognia wszystka pozostała piechota turecka, rozpoczęła szturm do bateryi wschodniej. Mieszkańcy *Bajazetańscy* w kwartale tatarskim, postrzegłszy zbliżanie się Turków, przeszli na ich stronę i zaczęli mocny sypać ogień z broni ręcznej, z domów swoich, do woysk naszych. Generał-major *Popow* tymczasem skupił wszystkie woyska, które miał z sobą, nie wycinając i rezerw, a nawet kazawszy zsiąść z koni pułkowi kozackiemu, i całemi siły stawił czoło nieprzyjacielowi: rozpoczęła się najzaciętsza i najkrwawsza walka; lecz Turcy, wieczornasob silniejsi, opanowali baterią, odparłszy woyska nasze, które znówu się zebrawszy odebrały baterią, potém znówu ją postradały, i w ciągu 3 godzinney zaciętej bitwy, baterya ta czterokroć z rąk do rąk przechodziła. Aż do nocy bój nieustawał; woyska nasze ciągle się zmniejszały: gdyż już liczba poległych i ranionych dochodziła 300 ludzi. Rada wojenna, zwołana przez Generał-majora *Popowa*, postanowiła: z przyczyny małych środków obrony, nie utrzymywać już bateryi wschodniej, a zająć tylko trzy punkta: zamek stary, zamek nowy i baterią czerwoną ze wzgórzami, do niej przytykającymi.

Skutkiem tego, w nocy, na tych punktach

rozłożoną z stała Piechota i Artyllerya, tak, iżby działć mogły do kwartalu tatarskiego; zajmowanego przez Turków, i w kierunku drogi ich cofania się; lecz, aby wstrzymać nieprzyjaciela od dalszych zamachów w ciągu nocy, nie ustawał ogień z ręcznej broni naszych strzelców, rozsadzonych w kilku domach blisko baterii wschodniej. O świcie Jenerał-major *Popow* postawił część półku Naszeburskiego piechoty zająć wzgórze przeciwko baterii Czerwonej, gdzie się nieprzyjacieli był wzmocnić; polecenie to spełnione było nader szybko i mężnie. W tymże czasie 12 dział zaczęło mocno dawać ognia do kwartalu tatarskiego, i bez przerwy utrzymywało go do godziny 11stej; Turcy przeszło trzy godziny uporczywie się trzymali; lecz gdy wiele domów zostało zrujnowanych przez artylleryę, a nieprzyjacielowi mało pozostało bezpiecznego schronienia, zaczęli coraz spuszczać kwartał i kryć się po baszalach i blokhauzach baterii wschodniej; wtedy, korzystając z pierwszego wrażenia popłochu, Jenerał-major *Popow* postawił strzelców półku Naszeburskiego, z posiłkiem dwóch rot półku Kozłowskiego, by wygnali Turków z baterii wschodniej; uderzyli oni na nieprzyjaciela z takim mężstwem, iż ten natychmiast porzucił baterię i uknął o godzinie 12. Turcy jeszcze raz kusili się opóźnić miasto; zebrawszy się na wzgórzach przeciwko baterii wschodniej, w liczbie 6 tysięcy ludzi, z wielką zapalcząwością i wraskami rzucili się do miasta; lecz przytępi od całej naszej artylleryi, nakrzyż ze trzech stron działającej, natychmiast się wstrzymali, pomieścili się i zwrócili się nazad; nie było czem ścigać nieprzyjaciela: albowiem czwarta część szturpu osady była wybitą lub ranioną, a reszta znudzona do najwyższego stopnia czynnością i bitwą, która trwała godzin 32.

W tej pamiętnej bitwie, wojska Waszer Cesarskiej Mości okazały niezachwiane mężstwo i odwagę; nie tylko piechota, która zawsze była zadziwiającym wzorem niestraszoności, ale i kozacy, zsiadłszy z koni, znakomicie walczyli, i nie ustąpili jej w mężstwie i odwadze; wszyscy oficerowie, którzy się znajdowali w szereżach, są ranieni, lub kontuzjowani; straciłszy w tym dniu, w poległych: Ober-oficerów 4, z rang niższych 73; ranieni: Jenerał-major *Paniutin*, Sztabsoficerów 2, Ober-oficerów 10, rang niższych 20; mocno kontuzjowani: Sztabsoficer 1, Ober-oficerów 7, z rang niższych 16; nieprzyjacieli zostało na miejscu, przeszło 400 trupów, a cała jego strata wynosi do 2000 ludzi w poległych.

Gdy ten ostatni atak został odparty, nieprzyjacieli cofnął się o wiorstg, i zatrzymał się obozem ze wschodniej strony miasta.

D. 22, jezdne tłumy tureckie, z różnych stron ku miastu podchodziły, ale działaniem naszej artylleryi były odpędzone; udało się im tylko w tym przeciągu czasu zachwycić nieco bydła obywatelskiego.

D. 23, nieprzyjacieli zajął wszystkie wzgórza, dokoła miasta, i zostawił w bezczynności: byłoto fałszywe wystawienie wojsk dla zakrycia jego cofania się; gdyż Turcy tego dnia poszli do starego swego obozu, pod wsią Kazięciem.

D. 24, znowu wielkimi tłumy uknzali się naokoło miasta; lecz gdy ich nie dopuścili artyllerya, cofnęli się.

D. 25, rekruci, idący z Gruzyi do Bajazetu, przybyli do wsi Karabutów, blisko Bajazetu. Basza Wanki, wystawił pięć-tysięczny oddział jazdy, dla przecięcia im drogi. Jenerał-Major *Popow*, dowiedziawszy się o tem, wystawił na spotkanie rekrutów trzy rotę pieszą, trzy seccy Nozaków i jedną armatę, pod naczelnictwem Półkownika *Borowskiego*. Turcy nie pocięli przecię komunikacyi, rekruci złączyli się z naszym oddziałem, a nieprzyjacieli odszedł nazad.

D. 26, konne partye Turków, zapewne w celu łupieństwa, przeszły na tamą stronę Araratu ku Araxowi, i napadły tam na Ormian, przesiedlających się do Sandżaku Bajazetańskiego.

D. 27, 28, 29 i 30, nieprzyjacieli codziennie opa-

sywał miasto, stał do południa, a potem cofał się do obozu, póki nareszcie otrzymane przezeń wiadomości o zupełnej porażce Haghi-Baszy i Sarskiera, jako też o wzięciu Erzerumu, nie zagnęły Baszy Wankiego do oddalenia się szybką ucieczką zpod Bajazetu, dla obrony własnych swych ziem, jakiem miał szczęście donieść o tem Waszer Cesarskiej Mości.

FRANCYA.

Paryż, dnia 15 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej).

Wczoraj dał Król Jmć prywatne posłuchanie Panu *Bordeau*, byłemu Ministrowi Sprawiedliwości, który złożył pieczęć. Monarcha dał ją zaraz Hrabie *Chabrol*, mającemu sobie tymczasowie poruczonego wydział sprawiedliwości. Następnie przewodniczył Monarcha w Radzie Ministrów, na której się Xiążę *Delfin* znajdował. Hrabia *Chabrol* miał na sobie ubiór Ministrowski, a Hrabia *Bourmont* mundur Jenerałki. Pierwiej zaś Xiążę *Delfin* pracował z Ministrem wojny.

Dnia dał Król Jmć Hrabie *Pozzo di Borgo*, Posłowi Cesarzsko-Rossyjskiemu, prywatne posłuchanie, które trwało trzy kwadransy. Pierwiej zaś Xiążę *Talleyrand* złożył Monarsze hołd uszanowania.

Dziennik handlowy mniama, iż pierwszym czynem nowych Ministrów będzie, odwołanie wojska Francuzkiego z Morei.

Pan *Labourdonnaye*, wprowadziwszy się do pałacu swego Ministerstwa, napisał list do Pana *Belleyne*, Dyrektora policyi, z oświadczeniem, iż nowa rada spodziewa się, że jej będzie pomocnym. Dyrektor policyi odpowiedział żądaniem dymissyi. Dnia 10 b.m. wieczorem miał Pan *Belleyne* posłuchanie u Króla Jmci. Na drugi list Ministra spraw wewnętrznych, w którym wyrażono, iż Ministrowie radziby korzystać z popularności Pana *Belleyne*, odpowiedział tenże, iż nie życzy zamieniać swojej popularności na opinią, jaką ma publiczność o nowym Ministerjum.

Słychać tu, iż oboje Królestwo Neapolitańskie przyjadą z córką swoją Królowną *Krystyną* do *Madrytu*, a z nimi ma przybyć także druga ich córka, przeznaczona na małżonkę dla Infanta *Don Sebastjana*. Król Neapolitański ma odjechać zaraz po uroczystościach zaślubin, a Królowa ma zabawić aż do wiosny.

— Dnia 14 —

Król Jmć postanowieniami, wydanymi d. 15 b. m. mianował Pana *Maugin*, Prefektem policyi Departamentu *Sekwany*. Na jego zaś miejsce został radcą sądu kassacyjnego Pan *Morreau*, dotychczasowy Prezes trybunału cywilnego pierwszej instancyi, a miejsce jego zajął Pan *Beleyne*, były Prefekt policyi.

Zapewniania, iż Xiążę *Angouleme* postanowił nieprzewodniczyć więcej na radzie wojskowej; mówią nawet, iż oświadczenie swoje w tej mierze podał Królowi Jmci.

Słychać, iż 40 prefektów podało się do dymissyi.

Pan *de Rigny* przybył do tutejszej stolicy; lecz jest rzeczą pewną, iż nie przyymie urzędu Ministra morskigo. Mówią, iż zostanie nim Pan *Conny*.

Gazeta Francyi twierdzi, iż nie zażydzie nabytejsza odmiana w stosunkach zagranicznych Francyi, ani żadna reakcyja w jej polityce wewnętrznej, i że Francya pozostanie w pokoju z całym światem, a wojsko z Morei nie będzie odwołane.

Gubernator w Goa, *Don Manuel de Portugal*, który się ogłosił za Królową *Donną Maryą*, napisał do Cesarza *Don Pedro*, iż ofiaruje dwie fregaty, należące do Vice-Królestwa, dla użycia ich w Europie w sprawie Królowej Portugalskiej.

AUSTRIA.

Wiedeń dnia 14 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej).

W przyszłym miesiącu uda się dwór do *Linz*. Przed wyjazdem NN. Cesarstwa Ichmość z *Baden*, odprawiło się za staraniem Magistratu tego

miasta uroczyste nabożeństwo, z powodu szczęśliwego wyzdrowienia Arcy-Xięcia Następcy Tronu. N. Cesarzowa i wszyscy Arcy-Xięta i wielu mieszkańców, znajdowali się na tém nabożeństwie.

Słychać, iż tej jesieni rozbity będzie obóz pod *Pesth* dla ćwiczeń wojskowych, tak jak był w roku zeszłym pod *Traiskirchen*.

N I D E R L A N D Y.
Bruxella dnia 14 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej.)

Donoszą z *Hagi*, iż J. C. W. Wielka Xiężna Rosyjska *HLENA* zaszczyliła d. 11 b. m. obecnością swoją bibliotekę Królewską i gabinet medalów.

— Dnia 17 —

Monarcha nasz polecił Panu *Liedekerke*, Intendentowi pałaców królewskich, aby w *Brügge* przyjął Cesarzową Brezylijską, gdy tam przybędzie. Wspomniona Cesarzowa przejechała tedy wczoraj z licznym orszakiem, i odmieniwszy konie udała się w dalszą drogę przez *Gandawę* do *Ostendy*.

— Dnia 19 —

Cesarzowa Brezylijska przybyła onegdaj do *Gandawy*, gdzie ją zaraz odwiedził Xięża Sasko-Weymarski *Bernard*. Nazajutrz zaszczyliła bytnością swoją Uniwersytet, Kościół katedralny, wystawę malowań i znakomitsze instytutu miasta. W *Brügge* znajdują się Margrabiowie *Barbacena* i *Rezende*, P. *Osson*, Poseł Szwedzki przy dworze niderlandzkim i Baron *Stedingk*, Szambelan Królewicza Szwedzkiego następcy tronu.

A N G L I A.
Londyn dnia 13 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej.)

Król Jmć w rocznicę urodzin swoich założył kamień węgielny na posąg *Jerzego III* blisko *Windsor*. Na postumencie będzie taki napis: *Georgio Tertio, Patri Optimo; Georgius Rex*.

List z *Lizbony* pod d. 29 lipca donosi: „Kapitan *Monez* i Deputowany *Leonsil*, oba skazani na śmierć, appellowali od zapadłego wyroku. Wyższy sąd postanowił, aby pierwszy został powieszonym, a drugi wywiezionym z kraju. Zaprowadzono więc Kapitana *Monez* do kaplicy, żeby się na śmierć przygotował, i dnia 24 lipca miał być stracony; dwoma jednak godzinami pierwej, nim go miano prowadzić na miejsce egzekucyi, otrzymał od Prezesa sądu pismo Ministra sprawiedliwości z oznajmieniem, iż *Don Miguel* ze słusznych powodów daruje mu życie. *Gazeta Correjo do Porto* z dnia 24 lipca donosi urzędowie o tym wypadku.”

— Dnia 14 —

Na prośbę tkaczów z *Spitalfields*, aby kosztom rządu odesłani byli do osady nad rzeką *Łabędzią*, odpowiedział Król Jmć, iż przełożył ją swym wiernym sługom, którzy, naradziwszy się nad nią, nie uznali za rzecz stosowną radzić Monarsze, aby udzielił szczególny fundusz pieniężny na wyniesienie się tkaczów z *Spitalfields* do jednej z osad Królewskich.

Pan *Huskisson* przedsięwziął podróż do najsławniejszych miast fabrycznych krajowych, aby się naocznie przekonał, jakie skutki sprawił proponowany przez niego wolny system handlowy.

W *Dublinie* znajduje się teraz 5317 tkaczów wyrobów wełnianych i jęwabnych, nie mających zatrudnienia.

— Dnia 15 —

Na posiedzeniu tajney Rady odroczone Parlament do dnia 15 października. Pierwej zaś Hrabia *Aberdeen* udał się do *Windsor*, i miał naradę z Panem *Roth*, sprawującym interessa Francuzkie.

Odebrano tu już prosto z *Petersburga* wiadomość o zajęciu *Hassan-Kale* i *Erzerum* przez wojska Rosyjskie. „Po stanowczych zwycięstwach (pisze *Gazeta Goniec*) odniesionych przez Jenerała *Paskiewicza*, można było przewidzieć ten wypadek. Zajęcie bardzo ważnego miasta *Erzerum* otworzyło istotnie całą Azję zwyciężkiemu wojsku Rosyjskiemu.”

Przybył tu Sekretarz poselstwa *Temple* z listami od Posła naszego przy Dworze Cesarsko-Rosyjskim. Xięże *Liewen* i sprawujący interessa Francuzkie mieli naradę z Hrabią *Aberdeen*, która więcej niż godzinę trwała; poczem z wydziału spraw zagranicznych wyprawiono gońców z listami do Posła naszego w *Stambule*, do Rezydenta naszego przy rządzie greckim, oraz z wydziału osad do Lorda naczelnego Kommissarza wysp Jońskich.

W Szkocyi był wielki wylew wód. *Tweed* i inne rzeki wystąpiły z koryta i zabrały wiele domów, stodoł, owczarni i t. d. Szkoda jest bardzo znaczna.

Gazety tutejsze są napełnione uwagami nad odmianą Ministrów francuzkich, i ztąd czynią rozmaite wniósłki. *Gazeta Goniec* pisze, iż Hrabia *Laferronnays* będzie mianowany Posłem francuzkim przy Dworze angielskim.

Z *Manchester* nadeszły pomyślniejsze wiadomości o stanie tamecznych fabryk.

Według ostatnich gazet z *Kantonu* pod dniem 19 lutego potwierdziła się pogłoska o odkryciu nowego spisku, uknowanego w *Junnan*. Hersztowie jego wydali przy granicy chińskiej i w *Cochin-Chinie* odezwę, zachęcając lud do powstania. Zamysł ten odkrył się, i już kilku spiskowych stracono.

H I S Z P A N I A.
Madryt dnia 30 lipca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Zdaje się, iż marynarka Hiszpańska nie posiada ani jednego okrętu, który byłby w stanie przewieźć przyzwolicie nową Królową. Naczelnik eskadry *Sertorio* miał przed swym odjazdem prywatne posłuchanie u Króla, na którym doniósł Monarsze, iż naprawa, jakiej potrzebuje okręt *Heros*, nie dozwoli przybyć nowej Królowej do *Barcellona*, chyba na początku listopada. W skutek tego, Król rozkazał (jak mówią) Panu *Salmon*, a żeby się starał, ile możności, drogą dyplomatyczną pozyskać, iżby rząd neapolitański odesłał Xiężniczkę na pokładzie swego okrętu.

Dnia 3 sierpnia.

W pałacu Królewskim czynią wielkie przygotowania na przyjęcie Królowej. Przeznaczono dla nowej Monarchini też same pokoje, w których niegdyś mieszkała Królowa *Marya Ludwika*, a które od owego czasu były zamknięte. Król Jmć sam wszystko zwiedził. Margrabia *Santa Cruz* został mianowany Marszałkiem Królowej. Okazano ztąd zadziwienie, albowiem Margrabia znany jest jako liberalista. Lecz pewna dostojna osoba miała na to odpowiedzieć: więc tem bezpieczniejszą będzie Królowa. Po długich rozprawach mianowano Biskupa *Malagi* spowiednikiem Królowej, gdy w tém dowiedziano się, iż Xiężniczka ma już własnego spowiednika. Uroczyste ogłoszenie małżeństwa ma nastąpić dnia 25 w *San Ildefonso*. Xiężniczka, która przywiezie wraz z sobą swego lekarza, przybędzie morzem do *Barcellona*, gdzie ją przyymie *Infant de Paula* z małżonką swoją.

— Dnia 4 —

Z powodu ogłoszenia wolności portu Kadykskiego, cena domów w *Gibraltarze* bardzo spadła; dom, który dawniej kosztował 40,000 piastrow, sprzedano teraz za 15,000 piastrow.

Pozwolonodrukować. Zpolecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.